

## ВІДКРИТЕ ЗВЕРНЕННЯ

**до Президента України Януковича В.Ф.**

*щодо системних втручань державних органів в реалізацію програм з протидії ВІЛ/СНІД за підтримки міжнародних донорів*

**Вельмишановний Вікторе Федоровичу !**

Міжнародний Альянс з ВІЛ/СНІД в Україні та Всеукраїнська мережа людей, які живуть з ВІЛ, засвідчують Вам свою глибоку повагу та закликають негайно втрутитися у ситуацію, що підриває зусилля держави у сфері подолання епідемії ВІЛ/СНІД в Україні, порушує права пацієнтів, у т.ч. ВІЛ-позитивних, та наносить непоправну шкоду авторитету держави на міжнародній арені.

Перш за все, ми хочемо щиро привітати нещодавнє підписання Вами нової редакції профільного [Закону України з протидії ВІЛ/СНІД](#), який 15 січня 2011 року вже остаточно вступив у дію. Безперечно, цей Закон є найбільш прогресивним серед аналогічного законодавства країн колишнього СРСР.

Зокрема, серед переліку державних гарантій, викладених у п.8 ст.4 Закону, передбачено забезпечення реалізації програм зменшення шкоди, у т.ч. програм обміну шприців та замісної підтримувальної терапії для осіб, які страждають на наркотичну залежність.

У той же час, правоохоронні та контролюючі органи зараз фактично нищать попередні багаторічні напрацювання громадських організацій та медичних спеціалістів, що впроваджують відповідні програми з профілактики ВІЛ/СНІД на місцях. Наразі, завдяки підтримці міжнародних донорів та за повної відсутності державного фінансування, в усіх регіонах України програмами зменшення шкоди охоплено понад 240 тисяч осіб з числа найбільш уразливих до ВІЛ-інфікування категорій населення, понад 6 тисяч наркозалежних пацієнтів у 125 лікувальних закладах отримують замісну підтримувальну терапію.

Роботу наших партнерських організацій протягом останніх місяців фактично паралізовано нескінченними перевітками, ініційованими Генеральною прокуратурою України, Міністерством внутрішніх справ та чисельними державними інспекціями. Замість продуктивної роботи зі збереження здоров'я людей спеціалісти вимушені давати пояснення в прокуратурі та міліції, брати участь у проведенні процесуальних дій. Із організацій вилучається програмна документація, вишукуються підстави для накладання штрафних санкцій за надумані або незначні порушення санітарних, екологічних та інших правил, відповідно програми перебувають під постійною загрозою зупинки.

Альянс та Мережа ЛЖВ за 10 років своєї успішної та визнаної в світі роботи, зокрема, перебуваючи у статусі співвиконавців Загальнодержавної програми забезпечення профілактики ВІЛ-інфекції, лікування, догляду та підтримки ВІЛ-інфікованих і хворих на СНІД на 2009-2013 роки, вперше стикаються з таким системним опором впровадженню програм, що підтримуються та фінансуються Глобальним фондом для боротьби зі СНІДом, туберкульозом та малярією та Агентством США з міжнародного розвитку (USAID).

Протягом 2009-2010 років Міжнародний Альянс з ВІЛ/СНІД в Україні та громадські організації на місцях десятки разів зверталися з приводу системних порушень прав пацієнтів замісної підтримувальної терапії, медперсоналу та учасників профілактичних програм до МВС, Генеральної прокуратури України, їх регіональних підрозділів. Практично в усіх випадках було отримано формальні відписки, а ситуація не змінювалася.

Останньою краплею, що переповнила чашу терпіння громадськості, стало доручення Департаменту боротьби з наркотиками МВС України [№40/2/1-106](#) від 18.01.2011 року, адресованого керівникам територіальних підрозділів, про збір інформації щодо наркозалежних пацієнтів програм замісної терапії, включно з персональними даними та про стан здоров'я. Знуцанням над верховенством права є вимога надавати інформацію про ВІЛ-статус пацієнтів! Як нам стало відомо, зараз в усіх регіонах України працівники органів внутрішніх справ терміново збирають цю інформацію, направляючи незаконні запити до лікарських закладів, влаштовуючи так зване «опитування» або «анкетування» пацієнтів та їх родичів у наркодиспансерах, за місцем проживання, застосовуючи при цьому психологічний тиск та погрози. Такі дії призводять до підриву авторитету та безпечності надання медичної допомоги, довіри до програм профілактики ВІЛ/СНІД, грубо порушують Конституцію, цілу низку Законів України та ратифікованих в державі міжнародних конвенцій з прав людини.

У грудні 2010 року Глобальний фонд для боротьби зі СНІДом, туберкульозом та малярією прийняв рішення про підтримку заявки України на виділення безповоротного фінансування програм з протидії ВІЛ/СНІД до 2017 року із загальним обсягом фінансування до 305 млн. доларів США. У березні очікується візит в Україну офіційної делегації Глобального фонду на чолі з її виконавчим директором Мішелем Казачкіним для обговорення умов надання потенційного фінансування. Саме заходи, спрямовані на профілактику ВІЛ серед уразливих груп: програми зменшення шкоди та замісної підтримуючої терапії знаходяться в фокусі уваги Глобального фонду. В умовах, коли держава забезпечує фінансування чинної Загальнодержавної програми лише на 45%, фінансова підтримка міжнародних донорів є чи не єдиною можливістю врятувати ситуацію, аби Україна, яка за темпами поширення ВІЛ лідирує на Європейському континенті, не зірвалася у безодню, звідки не буде вороття.

З метою недопущення негативного сценарію розвитку подій, закликаємо Вас дати відповідне термінове доручення компетентним державним органам щодо припинення дестабілізації програм з профілактики та лікування СНІД, що здійснюються за кошти міжнародних донорів в Україні. Просимо ініціювати проведення перевірок законності дій правоохоронних і контролюючих органів щодо отримання конфіденційної інформації про пацієнтів програм та їх ВІЛ-статусу.

Щиро сподіваємося, що у Вас знайдеться можливість провести міжсекторальну зустріч з обговорення нагальних проблем у цій сфері, не очікуючи приїзду в Україну делегації Глобального фонду. Віримо, що здоров'я наших громадян буде покладено в основу співпраці між державними органами влади та громадськими організаціями.

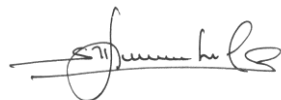
Інформуємо Вас, що копії звернення надіслані також Генеральному прокурору України Пшонці В.П., Координатору системи ООН в Україні Олів'є Адаму, Директору регіональної місії USAID в Україні, Молдові та Білорусі Дженіні Ярузельські, Виконавчому директору Глобального фонду для боротьби зі СНІДом, туберкульозом та малярією Мішелю Казачкіну.

Даний лист є відкритим, ми закликаємо засоби масової інформації до всебічного та об'єктивного висвітлення проблеми, а також відповідних дій органів державної влади.

З повагою



**Жовтяк Володимир Олегович**  
Голова Координаційної ради  
ВБО «Всеукраїнська мережа людей, що  
живуть з ВІЛ/СНІД»



**Клепиков Андрій Олександрович**  
Виконавчий директор  
МБФ «Міжнародний Альянс з ВІЛ/СНІД в Україні»

21 січня 2011 року